

E L Ő T E R J E S Z T É S
a Képviselő-testület 2019. június 27-i ülésére

Tárgy. Tájékoztató az adóhátralék-behajtási stratégiáról

Előterjesztő: Lehota Vilmos polgármester

Előkészítő: Varga Sándor aljegyző

Véleményező: Pénzügyi Bizottság

Iktatószám: 4082/2019.

Tisztelt Képviselő-testület!

Gomba Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az 53/2019. (IV.25.) képviselő-testületi határozatában foglalt döntésének megfelelően előkészítésre került az adóhátralék-behajtási stratégiáról szóló tájékoztató valamint a tájékoztató végén egy rövid, intézkedéseket is tartalmazó javaslatcsomag az alábbiak szerint:

A hatósági eljárás a határozat meghozatalával általában még nem érte el a célját; szükség van arra is, hogy a határozatban foglalt rendelkezés érvényre jusson. Ezt szolgálja a végrehajtási eljárás, amelyre akkor kerül sor, ha a kötelezett önként nem tesz eleget a végrehajtható döntésben foglaltaknak. A végrehajtási jogszabályok azon végrehajtási cselekményeket szabályozzák, amelyekkel a döntés végrehajtása kikényszeríthető.

Előjáróban szükséges összefoglalni, hogy mely jogszabályok tartalmazzák a végrehajtásra vonatkozó szabályokat:

- az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.),
- az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.), valamint
- a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.).

Az önkormányzatnak komoly anyagi érdeke fűződik, hogy a betervezett adóbevételek maradéktalanul teljesüljenek és a hátralékokból is minél nagyobb hányad befizetésre kerüljön.

Az önkormányzat adóhatósága a vonatkozó anyagi- és eljárási jogszabályok alapján a hatáskörébe utalt, elsődlegesen

- a helyi adókkal építményadó, telekadó, iparüzési adó, idegenforgalmi adó,
- a gépjárműadóval,
- a talajterhelési díjjal és
- a termőföld bérbeadásból származó jövedelemadóval kapcsolatos I. fokú adóhatósági (adókvetés, beszedés, nyilvántartás) és ellenőrzési feladatokat látja el.

A jelenleg nyilvántartott hátralékok összege és megoszlása a következőképpen alakul (az alábbi listában a korábbi években keletkezett tartozások is szerepelnek, ez az ún. „gördülő” tartozás:

Építményadó: 191 hátralékos adózó, 3.012.018,- Ft
Telekadó: 39 hátralékos adózó, 583.265,- Ft
Gépjárműadó: 293 hátralékos adózó, 5.792.305,- Ft
Helyi iparüzési adó: 83 hátralékos adózó, 13.559.003,- Ft
Pótlék: 1.470.700,- Ft
Talajterhelési díj: 32 hátralékos adózó, 7.055.219,- Ft

Mindösszesen: 31.472.510,- Ft

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

A 2018. január 1. napján hatályba lépett Ákr. a végrehajtás foganatosítására általános hatáskörrel rendelkező szervként az állami adóhatóságot, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalt (a továbbiakban: NAV) jelöli ki, melytől eltérést enged az ágazati jogszabályokban, ezért bizonyos ügyekben megmaradhat az első fokon eljáró szerv, önkormányzati rendelet felhatalmazása alapján a jegyző végrehajtási feladatköre Ákr.-en alapuló végrehajtás esetén is. Az Avt. szabályait kell alkalmazni az állami és az önkormányzati adóhatóságok hatáskörébe tartozó fizetési kötelezettségek, valamint az adók módjára behajtandó köztartozások és az Ákr. alapján a NAV által foganatosított végrehajtási eljárásokban. A Vht. szabályait az Avt. mögöttes szabályaként, azzal összhangban, eltérő rendelkezés hiányában kell az adóhatóság által foganatosított végrehajtási eljárásban alkalmazni. A fentiek alapján elmondható, hogy az adóvégrehajtás több, komplex jogszabály együttes alkalmazásával lehetséges.

Az Ákr. értelmében végrehajtható a döntés, ha a kötelezett a hatóság végleges döntésében foglalt kötelezésnek nem tett eleget. A végrehajtás csak akkor rendelhető el, ha a hatóság megbizonyosodott a teljesítés elmulasztásáról, melyet hatósági ellenőrzés keretei között megtenni. Az Ákr. VI. fejezete a hatóság feladatává teszi, hogy hatáskörének keretei között ellenőrizze a végrehajtható döntésben foglaltak teljesítését.

A végrehajtás elrendelése a döntést hozó hatóság feladata, melyről a döntést hozó hatóság, másodfokú döntés esetén pedig az elsőfokú hatóság végzéssel dönt, hivatalból, vagy a jogosult kérelmére, a kérelem beérkezésétől számított öt napon belül.

Az Avt. meghatározza, hogy az adóhatóság által foganatosított végrehajtási eljárások során mi minősül végrehajtható okiratnak.

A végrehajtási eljárásban végrehajtható okirat – többek között –

- a fizetési kötelezettséget tartalmazó, véglegessé vált hatósági döntés;
- az Ákr.-en alapuló végrehajtás esetén a behajtás kérő hatóság megkeresések mellékletét képező, annak alapjául szolgáló döntés, ideértve a meghatározott cselekmény végrehajtását is;
- az adók módjára behajtandó köztartozás esetén a behajtást kérő megkeresése.

Az Ákr. alapján küldött megkereséshez csatolni kell azt a döntést is, melynek a végrehajtását elrendelte a hatóság. A végrehajtást elrendelő végzés csatolása nem kötelező, de átadása segíti a NAV munkáját.

Az Ákr. alapján átadott fizetési kötelezettségek esetén az Avt. 53. alcímébe foglalt adók módjára behajtandó köztartozásokra vonatkozó szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a 106. §-ban írt megkeresési határidőre és összeghatárra vonatkozó előírás alkalmazásának az Ákr.-en alapuló végrehajtások esetében nincs helye, a megkeresés tehát bármilyen összeg tekintetében benyújtható.

A behajtási megkeresésben az Avt. 106. § (4) bekezdése alapján a behajtást kérőnek fel kell tüntetnie:

- a. a behajtást kérő azonosításához szükséges adatokat, valamint a behajtást kérő pénzforgalmi számlaszámát,
- b. a fizetésre kötelezett nevét és adóazonosító számát, adóazonosító szám hiányában a természetes személy természetes személyazonosító adatait és lakcímét, illetve a bíróság által nyilvántartandó jogi személy nyilvántartási számát és székhelyét,
- c. a tartozás jogcímét,
- d. a fizetési kötelezettséget elrendelő döntés számát, jogerőre emelkedésének napját, nem döntésen alapuló fizetési kötelezettséget meghatározó jogszabályhelyet,
- e. a teljesítési határidőt,
- f. a tartozás összegét és esetleges járulékait, és
- g. annak a jogszabályhelynek pontos megjelölését, amely az adók módjára való behajtást lehetővé teszi.

Ha a behajtást kérőt törvény valamely eljárási cselekmény foganatosítására kötelezi, annak megtörténtét a megkeresésben igazolni kell. A behajtási eljárást az adóhatóság csak pontos – szükség esetén kiegészített – adatok alapján indítja meg. Az adóhatóság behajtási eljárás feltételeinek vizsgálata mellett a behajtási megkeresésben szereplő tartozást sem jogalapjában, semösszszerszerűségében nem vizsgálja felül, a megkeresésben foglaltakhoz kötve van.

A megkeresést követően bekövetkezett változásról a behajtást kérő az adóhatóságot haladéktalanul értesíteni köteles.

Az adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülő fizetési kötelezettséget megállapító, nyilvántartó szerv, illetőleg a köztartozás jogosultja, továbbá az Ákr. szerinti behajtást kérő hatóság 2018. január 1. napjától **csak elektronikus úton** juttathatja el a NAV-hoz az adók módjára behajtandó köztartozások, illetve az Ákr. alapján a NAV által végrehajtandó pénzkövetelések behajtására irányuló megkereséseiket.

Gomba Község Önkormányzata a fent megjelölt elektronikus úton történő adatátadást technikai okok miatt nem tudja teljesíteni, azonban 2019. június 12. napján megkezdődött az akadályok elhárítása, mely várhatóan néhány hét alatt befejeződik. Az elektronikus úton történő benyújtás lehetővé válása után az ún. VHATAD nevű nyomtatványon lehetséges az adatátadás a NAV részére.

Szintén elektronikus módon nyújtandóak be továbbá azok a megkeresések, melyek az Avt. 122. § (1) bekezdése alapján meghatározott cselekmény elvégzésére vagy meghatározott magatartásra, tűrésre, abbahagyásra vonatkozó közigazgatási döntés végrehajtására irányulnak.

A VÉGREHAJTÁSHOZ VALÓ JOG ELÉVÜLÉSE

Az Ákr. szerint a végrehajtási jog a teljesítési határidő utolsó napjától számított három év elteltével évül el, ami azt jelenti, hogy ezen idő alatt elő kell terjeszteni a végrehajtás iránti kérelmet, illetőleg, ha a végrehajtást hivatalból kell elrendelni, ezen idő alatt az iránt intézkedni kell. Az elévülési időt bármely végrehajtási cselekmény megszakítja. Ez azt jelenti, hogy ha a végrehajtást egyszer már elrendelték, az elrendelés időpontjától kezdődően az elévülési idő mindaddig nyugszik, amíg a végrehajtási cselekmények foganatosítása folyik. Ha pedig a megindult végrehajtási eljárás valamilyen okból nem folytatható, akkor a legutolsó végrehajtási cselekménytől kezdődően újból megindul az elévülési idő folyása.

Az elévülés nyugszik a végrehajtás felfüggesztése, a végrehajtási eljárásban engedélyezett fizetési kedvezmény és a pénzfizetési kötelezettség folyamatos végrehajtásának időtartama alatt. Az elévülés nyugvása azt jelenti, hogy ezen időintervallumot az elévülési idő számításánál figyelmen kívül kell hagyni; a nyugvás meghosszabbítja a végrehajtási eljárás időtartamát. A nyugvás megszűnésével az elévülési idő számítása a záró időponttól folytatódólagosan történik.

Az Ákr. a végrehajtás elévülésének objektív időtartamát hat évben határozta meg.

Az adók módjára behajtandó köztartozások végrehajtásához való jog, valamint az állami és az önkormányzati adóhatóságok hatáskörébe tartozó fizetési kötelezettségek végrehajtásához való jog az Avt. szerint az esedékesség naptári évének utolsó napjától számított négy év elteltével évül el.

ADÓK MÓDJÁRA BEHAJTANDÓ KÖZTARTOZÁSOK

Az adók módjára behajtandó köztartozások, vagyis azon köztartozások, igazgatási és bírósági szolgáltatási díjak és egyéb tartozások végrehajtása során, amelyekre törvény az adók módjára való behajtást rendeli el, az Avt. rendelkezését kell alkalmazni azzal, hogy mögöttes jogszabályként a Vht., valamint az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény és az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény szabályainak alkalmazása is felmerülhet. Ezen köztartozások esetében a természetes személy adós vonatkozásában a belföldi lakóhelye, szokásos tartózkodási helye vagy a szokásos fellelhetőségi helye, ennek hiányában az utolsó ismert belföldi lakóhelye, egyéni vállalkozó esetén a székhelye szerint illetékes önkormányzati adóhatóság (jegyző) az eljárásra jogosult szerv, míg jogi személy és egyéb szervezet köztartozásai ügyében a NAV jár el.

A fizetési határidő lejártát, illetve ha a behajtást kérőt törvény valamely eljárási cselekmény foganatosítására kötelezi, ennek eredménytelen megtételét követő 30 nap elteltével elektronikus úton keresi meg a behajtást kérő a hatáskörrel rendelkező adóhatóságot behajtás végett, ha a tartozás összege eléri vagy meghaladja a 10 ezer forintot. Törvény ennél alacsonyabb összegű értékhatárt is megállapíthat, de az nem lehet alacsonyabb 5 ezer forintnál.

Abban az esetben, ha a hátralék későbbi megfizetése igazoltan veszélyeztetett, az adóhatóság soron kívül is megkereshető; ekkor a behajtási megkeresésben a kötelezettség veszélyeztetettségét az okok megjelölésével részletesen indokolni kell.

A megkeresett adóhatóság a fentiekben már ismertetett tartalmú behajtási megkeresés alapján tudja megindítani a végrehajtási eljárást.

Az Ákr. szerinti behajtást kérő hatóság döntése kapcsán lefolytatandó végrehajtási eljárás során – a behajtást kérő hatóság részben vagy egészben saját bevételét képező kötelezettségek

kivételével – a végrehajtáshoz való jog elévülését a NAV megállapítja. A behajtási eljárás megindítását megelőzően, a megkeresésben közölt esedékességi időpont alapul vételével, valamint az eljárás tartama alatt a NAV hivatalból és folyamatosan köteles vizsgálni a behajtás alatt álló követelés esetleges elévülését.

Adók módjára behajtandó köztartozás, vagy olyan, az Ákr. szerinti behajtást kérő hatóság döntése kapcsán lefolytatandó végrehajtási eljárás során, melyben a követelés részben vagy egészben a behajtást kérő hatóság saját bevételeit képezi, a megkereső felelősséggel tartozik a megkeresésében közölt adatok helytállóságáért, így azért is, hogy a megkeresésben feltüntetett követelése végrehajtható (esedékes és el nem évült legyen). Amennyiben a folyamatban lévő behajtás során a megkeresésben közölt követelés akár teljes, akár részösszege tekintetében áll be az elévülés, a megkereső a követelés megszűnéséről, illetve összegének csökkenéséről haladéktalanul köteles a NAV-ot értesíteni.

A fentiekben igyekeztem a vonatkozó szabályozásokat egyszerűsített formában, - a teljesség igénye nélkül – összefoglalni. Gomba Község Önkormányzata az eddigiek során nem alakított ki széleskörű gyakorlatot a végrehajtási eljárás foganatosítására, ennek részben szakmai, részben pedig elvi okai vannak.

Jelenleg az adózók értesítése az egyenlegértesítők megküldésében nyilvánul meg, a hátralékkal rendelkező adózók külön értesítést nem kapnak. Az éves adó összegét az adóalany két részletben, március közepén és szeptember közepén köteles megfizetni.

Amennyiben Gomba Község Önkormányzata újra kívánja gondolni az adóhátralék-beszedési stratégiáját, úgy az alábbi javaslatokat teszem:

Javaslat adóbehajtási stratégia és a hozzá kapcsolódó operatív intézkedések foganatosítására

1. Az elektronikus adatküldést akadályozó problémák megszüntetése, a megfelelő adatszolgáltatás a NAV irányába a VHATAD dokumentumok segítségével. (Operatív intézkedésként ennek kivitelezése folyamatban van.)

2. Fizetési határidő elmulasztása esetén felhívjuk az adóalany figyelmét, hogy a befizetését pótolja, egyidejűleg közöljük a késedelmi kamat aktuális összegét, valamint annak napi növekedését. Erre a tájékoztatásra szükség van, hiszen az esedékessé vált tartozás után a késedelmi kamat naponta emelkedik a jogszabályban meghatározott mértékben - ez a mérték a jegybanki alapkamat kétszerese -, tehát folyton változó.

3. A felhívásban határidőt szabunk a fizetésre, melynek elmulasztása már a végrehajtási szakaszba történő átlépést jelenti. Ekkor a végrehajtási eljárás megindításáról kell értesítenünk az ügyfelet, egyidejűleg tájékoztatjuk a foganatosított behajtási cselekményekről. Ezek az alábbiak lehetnek:

- munkabérből vagy egyéb rendszeres jövedelemből,
- nyugdíjból történő letiltás,
- bankszámlára vagy megtakarításra történő végrehajtás lehet, továbbá
- ingó- és ingatlan végrehajtás.

A nyugdíj, munkabér, egyéb rendszeres jövedelemből történő letiltás esetén megkeressük a folyósító szervet, illetve a munkahelyet a letiltás foganatosítása érdekében. A letiltást a vonatkozó jogszabályok értelmében a folyósított jövedelem 50%-áig, illetve 33%-áig érvényesítheti a folyósító (munkáltató).

Ingóvégrehajtás esetén értesítjük az adóalanyt a tulajdonában lévő ingóságok nyilvántartásba vételének időpontjáról, mely helyszíni szemle keretében, jegyzőkönyv felvételével történik.

Gépjárműadó tartozás esetén egy évet meghaladó összegű tartozásnál lehetőség van a gépjármű forgalomból való kivonásának kezdeményezésére is.

Az ingatlan végrehajtás során megkeressük az érintett adózó összes, az országban fellelhető ingatlan tulajdonát és azokra ráterhelhetjük az adózás rendjéről szóló törvény szerint a tartozás összegét, ami

- 500.000,- Ft alatti tartozásnál jelzálogjog,
- 500.000,- Ft fölötti tartozás esetén végrehajtási jog bejegyzését jelenti.

A jelzálogjog bejegyzés illetékköteles, melynek összege a változással érintett ingatlanonként a bejegyeztetéssel egyidejűleg az ügyfél terhére megállapításra kerül.

4. A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 45.§-a szerint: "A helyi önkormányzat az ügykörébe tartozó adók és illetékek hatékony beszedésének elősegítése érdekében a feltárt és beszedett adóhiányból, valamint a beszedett adó és illetéktartozásból az önkormányzatokat megillető bevétel terhére rendeletében szabályozhatja az anyagi érdekelttség feltételeit. Az érdekeltégi célú juttatásból az adó és illetékhatáskör címzettjei, továbbá a polgármesteri hivatal az adó és illetékügyi feladatokat ellátó köztisztviselői részesülhetnek."

A fenti rendelkezésre figyelemmel Gomba Község Önkormányzatának Képviselő-testülete megalkotta a köztisztviselők adóigazgatási érdekeltégi rendszeréről szóló 29/2015. (X.22.) önkormányzati rendelete önkormányzati rendeletét, mely alkalmas arra, hogy az adóigazgatási dolgozók többletmunkáját, mely biztosíthatja a kintlévőségek, bírságok beszedése – akár végrehajtási cselekmény útján is – hatékonyabban működjön. A rendelet felülvizsgálatára a fent ismertetett szabályozások változása okán szükség lehet, melyet a Tisztelt Képviselő-testület kérésére előkészítünk.

A fenti javaslatban szereplő intézkedések meghozatalának érdemi eredménye csak abban az esetben várható, ha a korábban már több alkalommal jelzett vezetői szintre felcsúszott egyéb feladatok mérséklődnek. Ehhez a megüresedett álláshelyek szakmailag felkészült humánerőforrással történő feltöltése szükséges. A jelenlegi struktúrában a végrehajtási feladatokkal, az adóigazgatási munka ellenőrzésével is megbízott aljegyző foglalkozhat, amennyiben az ehhez szükséges szabad kapacitás rendelkezésre áll. Ennek a szabad kapacitásnak és az automatizáltan működő végrehajtási rendszernek a megteremtése és üzemeltetése az előttünk álló feladat.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a tájékoztatóban foglaltakat megvitatni, véleményével, észrevételével kiegészíteni szíveskedjen.

Gomba, 2019. június 24.

Tisztelettel:

Lehota Vilmos
polgármester

Határozati javaslat
.../2019. (VI. 27.) sz. határozat

Gomba Község Önkormányzatának Képviselő-testülete megtárgyalta az adóhátralék-behajtási stratégiáról vonatkozó tájékoztatót és az alábbi határozatot hozta:

1. A Képviselő-testület az adóhátralék-behajtási stratégiáról szóló tájékoztatót elfogadta.

Határidő: értelemszerűen

Felelős: Lehota Vilmos